Hei, me käräjöidään!

Kirjoittanut W. S. Gilbert

Säveltänyt Arthur Sullivan

Suomentanut Toni Viita

Englanninkielinen alkuteos:
Trial by Jury

Tämä suomennos on julkaistu
vapaasti katseltavaksi verkossa.

Suomennoksen käyttäminen ja muut kyselyt:
totoniviviviita@gmail.com.

Toni Viita
2025

ISBN 978-952-88-0951-7

HENKILÖT:

OPPINUT TUOMARI

KANTAJA

VASTAAJA

KANTAJAN LAKIMIES

OVENVARTIJA

VALAMIEHISTÖN PUHEENJOHTAJA

Morsiusneitoja, valamiehiä, lakimiehiä ja katsojia

Tapahtumapaikka: oikeussali. Tuomarinpöytä osoittaa yleisöä näyttämön keskellä ja kattaa salin takaseinän. Valamiehistön aitio oikealla, lakimiehen paikka vasemmalla. Lakimiehiä, valamiehiä ja katsojia nähdään.

KUORO

Hoi, nyt kello on kymmenen.
Soi nyt syömmet rummuttaen.
Oikeussalin jännityksen
Tään yleisö loi,

Alkamaan kun on valmiina
Ihmisten välinen piina –
Edwinin kun Angelina
Oikeuteen haastoi.

OVENVARTIJA tulee.

SOOLO – OVENVARTIJA

Valamiehet, mua kuunnelkaa –
Ennakkoluulot kaikki saa
Täältä nyt pois jättää, täältä nyt pois jättää –

Rehti oikeudenmukaisuus,
Yleinen suvaitsevaisuus
Mielessä pitäkää.

KUORO

Yleinen (jne.)

Kuoron aikana, OVENVARTIJA laulaa fortissimoa, ”Hiljaisuutta! Hiljaa!”.

OVENVAR: *Kuulkaa kantajan väitökset,*
Muistiss' kasvojen piirtehet
Rouvan täytyy pitää.

Huomatkaa joka tunne uus'.
Yleinen suvaitsevaisuus
Mielessä pitäkää.
KUORO: *Yleinen* (jne.)

OVENVAR: *Ja kun kantajamme kiljuu,*
Tuo kurja vastaaja puhuu
Toisella puolell' tää –

Hänen sanansa on turhuus.
Yleinen suvaitsevaisuus
Mielessä pitäkää!
KUORO: *Yleinen* (jne.)

VASTAAJA tulee.

RESITATIIVI –VASTAAJA

Oonko oikeassa salissa?
KAIKKI: *Ootte!*

VASTAAJA: (sivuun) *On mun vahva oltava –*
Vastustajain valta on laaja!
KAIKKI: *Ken ootte?*
VASTAAJA: *Olen vastaaja.*

VALAMIESTEN KUORO (ravistaen nyrkkejään)

Lurjus, varuillasi oo.
Valamiehet
Tässä näet!

VASTAAJA: *Kuulkaa, kuulkaa, jos voitte,*
Tää on juttu kummallinen.
Voinen huomauttaa mä vain,
Ettei suhteen tään tapauksen
Tietoa oo teillä lain.

VASTAAJA kutsuu VALAMIEHIÄ – he poistuvat aitiostaan ja kokoontuvat hänen ympärilleen, kun he laulavat seuraavan:

Kyllä on se totta vain,
Ettei suhteen tään tapauksen
Oo tietoa meillä lain!
Hah! Hah! Hoh! Hoh! Hah! Hah! Hoh! Hoh!

LAULU – VASTAAJA

Kun tutustuin morsioon mun,
Onnest' turpos' rintain;
Viskoin kaikk' rahain hälle, kun
Olin hurmoksissain!

Ehtoja kaiken maa-il-man
Sitten hän keksi vain –
Minä surin koko ajan,
Mutta hurmoksissain!

Tink-a-tank! Tink-a-tank!

Mutt' aistit riemu turruttaa;
Ja rakkaus haihtui vain,
Kun hän alkoi mua uuvuttaa
Pois mun hurmoksistain!

Hän sammutti minun liekin,
Ei lämpö jäänyt lain –
Sitten huomasin, ett' olin
Toisest' hurmoksissain.

Tink-a-tank! Tink-a-tank!

VALAMIESTEN KUORO (lähentyen hitaasti)

Olin sellainen poikana!
Järkyttävä pikku veijari.
Tavattomuus oli tapana –
Mutta sellainen on nyt ohi.

Nyt oon kunnioitettava –
Irvistän kaikelle pahalle,
Siks' lainkaan ei oo minulla
Myötätuntoa vastaajalle!

Hän söpöksi menee,
Eikä virheitä tee
Ja laulaa hymyillen – niin tekee!
Niin tekee! Niin tekee!
Ja laulaa hymyillen – Niin tekee!

He palaavat valamiehistön aitioon.

RESITATIIVI – OVENVARTIJA (tuomarinpöydällä)

Hiljaisuutta, hiljaisuutta, nyt suotte huomion,
Kun saapunut pian tuomari on.

TUOMARI tulee pöydälleen.

KUORO

Tuomarimme!
Ylistetään
Kirkkauttanne
Me nyt tänään –
Nähkää!

Päätöksenne
Pian olkoon
Säädöksenne,
Niin ei unhoon
Ne jää!

RESITATIIVI – TUOMARI

Sanoistanne kiitolliseksi jään.
Kihlaeroa tääll' käsitellään.
Mutt' ensiks', kun aikaa nyt on teillä,
Kerron, kuinka tuomariks' pääsin mä.

KAIKKI: *Hän kertoo, kuinka tuomariks' pääsi!*

TUOMARI: *Kerron, kuinka...*
KAIKKI: *Kertokaa, kuin...*
TUOMARI: *Kerron, kuinka...*
KAIKKI: *Kertokaa, kuin...*

TUOMARI: *Hiljaa siis!*
KAIKKI: *Hiljaa siis!*
TUOMARI: *Hiljaa siis!*
KAIKKI: *Niin, hiljaa siis! Hys! Hys! Hiljaa!*

OVENVAR: *Hiljaisuutta! Hiljaisuutta!*
KAIKKI: *Hys! Hän kertoo, kuin; kertoo, kuin;*
Hän kertoo, kuinka tuomariks' pääsi!

LAULU – TUOMARI

Kun mä pääsin lakimieskuntaan,
Suuri mun ruokahalu oli.
Mutt' olin asianajajana vaan
Köyhä o-sa-pu-o-li.

Hännystakki oli minulla sininen
Ja pöksyni oli käytetyt.
Paitoja omistin ja kauluksen,
Ja sormuksein loisti kuin helyt!

KUORO: *Paitoja omisti ja kauluksen*
Ja sormukset loisti kuin helyt!

TUOMARI: *Westminsterissä tanssahtelin*
Kuin olisin ollut baletiss' –

Aattelin, ett' tuskin koskaan pääsisin
Valamiehistön eteen saliss'.

Mutta kyllästyin kurjaan ty-ö-hön,
Syömään vettä ja leipää vaan;
Rakastuin siis menestyneen tyttöhön
Varsin vanhaan ja rumaan.

KUORO: *Rakastui siis* (jne.)

TUOMARI: *Niin ilahtui lakimiespappa*
Ja sanoi suhteen mun ammatin:
"Sä tulet hyötymään sun valinnasta,
Oikeussaleiss' Baileyn, Middlesexin.

"Totut tytön naamaan", hän sanoi,
"Ja hänestä vaimon kivan saat!
Neljäkymmentäkol' hän olla voi,
Kunhan vain sinä pois valot paat!"

KUORO: *"Neljäkymmentäkol'* (jne.)

TUOMARI: *Rikas lakimies lupauksen piti –*
Juttuja sain paljon niin,
Ja päivittäin mun ääntäni
Eri oikeussaleissa kuultiin.

Kaikki, jotka palkkasi mut,
Luotti mun kultakurkkuun.
Ja moni on varas palannut
Sen takia luo sukupuun.

KUORO: *Ja moni on varas* (jne.)

TUOMARI: *Pian olin rikas kuin suku Gurneyn –*
Sitten piru oli nainen,
Joten tyttären minä heivasin
Tuon rikkaan lakimiehen.

Rikas lakimies mua yritti vaan
Herjata tuloksetta.
Ja nyt, jos sopii, niin paneudutaan
Tutkimaan kihlaeroa!
KUORO: *Ja nyt, jos sopii,* (jne.)

TUOMARI: *Mä oon tuomari!*
KAIKKI: *Ja hyvä myöskin!*
TUOMARI: *Mä oon tuomari!*
KAIKKI: *Ja hyvä myöskin!*

TUOMARI: *Mua kuulee vain pari,*
Mutten ole lintsari,
Olen aina tuomari!
KAIKKI: *Ja hyvä myöskin!*

TUOMARI: (pianissimo) *Työtäni mun tämä on...*
KAIKKI: *Ja hyvää myöskin!*
TUOMARI: *Työtäni mun tämä on!*
KAIKKI: *Ja hyvää myöskin!*

TUOMARI: *Se mun myönnettävä on,*
Ett' rahaa miehellä on,
Kun hän tehnyt työtä on.
KAIKKI *Ja hyvää myöskin!*

KANTAJAN LAKIMIES tulee. Hän menee paikalleen eturivissä.

RESITATIIVI – LAKIMIES

Valamiehistö!
OVENVAR: *Nyt vain polvistukaa!*

Koko VALAMIEHISTÖ polvistuu aitiossaan ja piiloutuu niin yleisöltä.

OVENVAR: *Vannotteko kautta taivaan,*
Että mitä kuulettekaan
Välillä sen ja helvetin,
Niin olette rehellisin?

VAL.MIEH: (nostaa pystyyn kätensä, jotka ovat ainut, mitä heistä näkyy)
Me teille tässä vannotaan, me teille tässä vannotaan
Kautta taivaamme niin harmaan,
Ett' rehellisiä ollaan.

Kaikki nousevat viimeisellä nuotilla.

KAIKKI: *Rehellisiä olkaa!*
VAL.MIEH: *Ollaan!*

LAKIMIES: *Miss' on kantaja?*
Tulkoon hän esiin.
OVENVAR: *Oi, Angelina! Tulkaa nyt saliin!*
Angelina! Angelina!

MORSIUSNEIDOT tulevat.

MORSIUSNEITOKUORO

Saapuu kukka kuiva,
Saapuu petetty –
Kohtelunsa nuiva
On menetetty.

Ota nämä kimput –
Vaikk' sun kauneutta
Ylitä ei ruusut,
On ne kelpoja, on ne kelpoja!

Niitä pidä, kun viel' voi;
Tulkoon, tulkoon onni sulle, oi!
Niitä pidä, kun viel' voi;
Tulkoon onni sulle, oi!

TUOMARI, tykästyttyään suuresti ENSIMMÄISEEN MORSIUSNEITOON, lähettää OVENVARTIJAN kautta viestin hänelle, joka lukee sen, suutelee sitä intohimoisesti ja laittaa sen rintaansa.

KANTAJA tulee.

SOOLO – KANTAJA

Ylle kevätkauden
Varjo tulla saa;
Paiste, jos ikuinen,
Ruusut kuihduttaa!

Työnsä tehköön aika,
Jääköön se rauhaan –
Talvi on kaunista
Omall' tavallaan, omall' tavallaan.

Varjoista masennu en –
Siksi oon onnellinen!
Siksi oon onnellinen, oon onnellinen!

TUOMARI on tämän aikana ottanut ihastuksensa kohteeksi KANTAJAN, ja hän viittoo OVENVARTIJAA ottamaan viestin ENSIMMÄISELTÄ MORSIUSNEIDOLTA ja antamaan sen KANTAJALLE, joka lukee sen, suutelee sitä intohimoisesti ja laittaa sen rintaansa.

MORSIUSNEITOKUORO

Saapuu kukka kuiva, (jne.)

TUOMARI: *En koskaan, koskaan, koskaan*
Sitten syntymäin, ollut
Ennen noin kaunista mä tavannut.
VAL.MIEH: (ravistaen etusormiaan hänelle) *Te kelmi! Te kelmi!*

TUOMARI: (VALAMIEHISTÖLLE) *Sanokaas,*
Eikö hän oo leikkiin valmis?
PUH.JOH: (puhuttuaan valamiehistölle)
On sana vain, herra, ja se on... kaunis!

KANTAJA: (niiaten) *Mukavuus herrojen saa punastumaan!*
VAL.MIEH: *Sä olet hieno, sinut halutaan!*
MOR.NEID: (ravistaen etusormiaan VALAMIEHISTÖLLE) *Te kelmit! Te kelmit!*

VAL.MIEH: *Sä olet hieno, sinut halutaan!*
(ravistaen nyrkkejään VASTAAJALLE)
Lurjus, lurjus, varo meitä –
Me ollaan valamiehiä!
Saat paljon tästä maksaa!
Paljon tästä maksaa!
Saat maksaa! Saat...

OVENVAR: *Hiljaisuutta!*

RESITATIIVI – KANTAJAN LAKIMIES

Kiitos paljon, herra!
Kuulkaa, valamiehistö!

AARIA – LAKIMIES

Lähestyn herkästi minä
Tätä tapausta hurjaa;
Koska en tiennyt, ett' miestä
Voisi olla niin kurjaa –

Ken pettää naista luottavaa,
Valat j-n-e unohtaa.
KAIKKI: *Hän pettää* (jne.)

KANTAJA lankeaa nyyhkien LAKIMIEHEN rinnalle ja pysyy siinä.

LAKIMIES: *Nähkää mun kiintoisa päämies,*
Uhri syömmettömyyden!

Nähkää petturi, kun tää mies
Näyttää ylimielisyyden!

Hymyili päämiehein hälle,
Ken lämpeni heti tälle.
KAIKKI: *Hymyili päämies tuo* (jne.)

LAKIMIES: *Meni vain hetket kanssaan,*
Miehen epämiehekkään!
Kesälomallansakaan
Ollut ei hauskaa yhtään.

Tuoksut ajatuksensa vei,
Mutt' olemassaolo ei.
KAIKKI: *Tuoksut* (jne.)

LAKIMIES: *Kuvitelkaa minun päämies*
Kuvailemassa tätä –
Sekä tekosyineen tää mies,
Luotaan pois lähtemässä.

Varsin epäpyhä teko –
Piika pakannut oli jo!
KAIKKI: *Varsin epäpyhä* (jne.)

LAKIMIES: (KANTAJALLE, joka itkee) *Älä nyt itke, piristy!*
VAL.MIEH: *Piristy nyt, kaunotar!*
KANTAJA: *Voi mua, voi mua!*
VAL.MIEH: *Piristy nyt, kaunotar! No niin.*

LAKIMIES johtaa KANTAJAN hellästi todistajanaitioon; hän jättää tämän rakastavasti ja palaa paikalleen. KANTAJA näyttää pyörtyvän.

TUOMARI: *Meille on selvää,*
Ett' heikottaa!
PUH.JOH: *Jos sua pyörryttää,*
Minuun nojaa!

KANTAJA lankeaa nyyhkien PUHEENJOHTAJAN rinnalle.

KANTAJA: (heikosti) *Paranen, jos saan*
Yksin jäädä.
KAIKKI: (ravistaen nyrkkejään VASTAAJALLE) *Nyt vastaa sä vaan –*
Syntis' myönnä!

PUH.JOH: *Aivan kuin isä*
Jos olla saa. (Suutelee häntä)
TUOMARI: *Jos ei miellytä,*
Minuun nojaa!

KANTAJA hyppää tuomarinpöydälle, istuu TUOMARIN viereen ja lankeaa nyyhkien hänen rinnalleen.

LAKIMIES: *Oi! Vettä tuokaa*
Vaikk' Kölnistä!
KAIKKI: *Tämä ei kelpaa –*
Syntis' myönnä!

VAL.MIEH: (ravistaen nyrkkejään VASTAAJALLE) *Lurjus, varo meitä –*
Me ollaan valamiehiä!
Lurjus, lurjus, varo meitä.

OVENVAR: *Hiljaisuutta!*

LAULU – VASTAAJA

Oi, kuunnelkaa mua, rukoilen –
Mä myönnän, ett' syömmein vaihdellut on,
Mutt' toimii mukaan lakien
Se yhtenään muuttuvan luonnon.

Kuin Kuullakin on vaiheitaan,
Niin aika ja tuuli sekä sää
Vaihtuu kuukausien tapaan –
Ei jonoss' kahta maanantaita nää.

Voi, harkitkaapa nyt sitä vain,
Älkää suoko surun aihetta.
Häntä tuun rakastamaan ain',
Niin tänään kuin myöskin huomenna.

MOR.NEID: (kiirehdittyään eteen ja polvistuttuaan VALAMIEHISTÖLLE)
Harkitkaapa nyt sitä vain,
Älkää suoko surun aihetta.
Hän tulee rakastamaan ain',
Niin tänään kuin myöskin huomenna.

VASTAAJA: *Ei lounas oo aamiainen,*
Eikä se ole lain syntiä,
Kun vie pois tuon aamiaisen
Ja tilalleen tuo päivällistä.

Eikä oo lain järkevää pitää
Yltäkylläisenä sellaista,
Joka kun pihviä enää
Ei jaksa, niin ottaa muusia.

Voi, mutta voin sanoa kai, ett'
Jos se naisen surun poistaa,
Voin naida molemmat naiset –
Voitais' kolmin hääpäivämme toistaa.

MOR.NEID: (kiirehdittyään eteen niin kuin aiemmin)
Mutt' hän voi sanoa kai, ett'
Jos se naisen surun poistaa,
Vois' naida molemmat naiset –
Voisi kolmin hääpäivänsä toistaa.

RESITATIIVI – TUOMARI

Vaikuttaa ehdotukselta hyvältä,
Johon suostua kantaja voisi.
LAKIMIES: *Herra tuomari, ehdotan nyt minä,*
Ett' kahden naiminen varkaus oisi! (Ottaa esiin lakikirjan)

Kun kruunun sai Jaakko toinen,
Niin tapa oli silloinen,
Ett' oli rikos paha,
Jos nai kaks' naista samalla.
(Ojentaa kirjan TUOMARILLE, joka lukee sitä)

KAIKKI: *Hän on oppinut!*

KVARTETTI

TUOMARI: *Hauska ongelma tässä on –*
Nokkeluus tarvitaan, se tarvitaan.
LAKIMIES: *Tään selvitys on mahdoton –*
En usko, ett' voidaan.

VASTAAJA: (todistajanaitiossa) *Tyttöni jos naisin uuden,*
Varmaan ois' se rike...
KANTAJA: *Ja jos hän nais' mut ja hänen,*
Varkautta olis' se!

KAIKKI: *Hauska ongelma tässä on –*
Nokkeluus tarvitaan.

Hauska ongelma tässä on –
Nokkeluus... puuttuu, se tarvitaan, se tarvitaan, (jne.)

DUETTO – KANTAJA JA VASTAAJA

KANTAJA: (halaten VASTAAJAA intohimoisesti)
Rakastan, rakastan häntä mä niin paljon,
Häntä palvon ja ihannoin,
Ihailuni sokea ain' kasvava on –
Kadun, ett' niin tehdä saatoin.

Oi, minkä siunauksen, ja minkä rakkauden
Mä olen saanut luovuttaa.
Kun mä puhun teille, harkitkaa sitä te,
Paljonko saa Edwin maksaa...
Hän saa maksaa!

VASTAAJA: (työnnettyään hänet luotaan raivoisasti)
Savuan kuin uuni – oon humalassa ain',
Oon kurja, kiusaaja, lurjus;
Häntä vois' herjata – potkaista jos sais' vain –
Olenhan minä kurjimus!

Halua en häntä, kuten voi epäillä –
Tuskin päivääkään mua jaksaa!
Muistakaa sanat mun, te harkitsette kun,
Paljonko saa Edwin maksaa!

KANTAJA: *Hän saa maksaa!*

KANTAJA tarttuu VASTAAJAAN intohimoisesti; vastustelun jälkeen, tämä työntää hänet LAKIMIEHEN käsiin.

VAL.MIEH: *Reiluja me oltaisiin,*
Mutt' tää on outoa niin!
Jos kännipäissään mies käy lyömään,
Se olisi kumous.

RESITATIIVI – TUOMARI

Oi, herrat, kysymys tää koskee viinaa.
Neuvon tahdotte ja näin mä vastaan:
Sanoo hän, ett' humalass' naista hakkaa.
Juomaa annetaan, väitös testiin vaan!

LAKIMIES: *Kuunnelkaa te –*
Vastalause!
KANTAJA: *Vastalause!*

VASTAAJA: *Käy mulle se!*
KAIKKI: *Kuunnelkaa te –*
Vastalause!

TUOMARI: (heitellen kirjojaan ja papereitaan ympäriinsä)
Olkaa kaikki te jo hiljaa!
Mikään teille ei nyt kelpaa.
En vain täällä olla vois',
Täytyy pian mennä pois.

Kuulkaa mua, lakimiehet, jo,
Lähtekää kaikki kotio;
Sanon vartijalle tälle:
Painu vaikka Venäjälle.

Kaikki paprut tänne vain,
Naisen minä itse nain!

TUOMARI tulee alas pöydältään salin lattialle. Hän halaa ANGELINAA.

FINAALI

KANTAJA: *Oi, onni suuri*
On tullut juuri.
Voi, mikä tuuri.
Mua helpottaa.

LAKIMIES: *Hän rakkaudellaan*
Sinut sai rauhaan,
Nyt satulinnaan
He mennä saa.

VASTAAJA: *Muuttaakohan tuo*
Tuomarimme luo,
Kun sormuksen suo
Mies kultaisin?

OVENVAR: *Minä sen tiedän,*
Ett' naisen tämän
Tuomari on hän,
Ja hyvä myöskin!

TUOMARI: *Mä oon tuomari!*
KAIKKI: *Ja hyvä myöskin!*

TUOMARI: *Kun syntyi tää pari,*
Olen teistä huijari,
Mutt' on kauniin tuomari.
KAIKKI: *Ja hyvä myöskin!*

TUOMARI: *Vaikk' vastaaja nuija on...*
KAIKKI: *Ja hyvä myöskin!*
TUOMARI: *Vaikk' vastaaja nuija on...*
KAIKKI: *Ja hyvä myöskin!*

TUOMARI: *Vaikk' vastaaja nuija on,*
Hän ansaitsee palkinnon,
Eli välttää tuomion.
KAIKKI: *Ja hyvän myöskin!*

Tanssia.

ESIRIPPU